

Ehdotus toimenpiteiksi talouden vakauttamishjelmaa varten

Lupa- ja valvontalautakunta 5.5.2026

Lupa- ja valvontalautakunta

Vakuttamistoimenpiteet

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnassa vähennetään ostopalveluja siten, että arkistojen digitointia ei edistetä. Toimenpiteellä luovutaan kyseiseen tarkoitukseen varatusta ostopalvelumäärärahasta osana vakuttamisohjelmaa.

Digitoinnin poisjättäminen ei vaikuta rakennusvalvonnan lakisääteisten tehtävien hoitamiseen eikä lupakäsittelyn sujuvuuteen. Arkistoaineistot ovat käytettävissä nykyisissä toimintamalleissa, mutta asiakirjojen sähköinen saatavuus ja laajempi digitaalinen hyödyntäminen eivät tässä vaiheessa etene. Toimenpide lykkää rakennusvalvonnan arkistojen digitalisointiin liittyvää kehittämistä, mutta vaikutukset toiminnan jatkuvuuteen ja palvelujen järjestämiseen ovat rajalliset.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelussa vähennetään ostopalveluja luontoselvityksiä karsimalla ja irtautumalla vesistötalkkari-hankkeesta. Luontoselvitysten vähentäminen heikentää mahdollisuuksia arvioida ennakolta esimerkiksi luonnonhoitotoimenpiteiden vaikutuksia sekä vaikeuttaa suojelualueiden edistämistä ja kehittämistä. Lisäksi ostopalveluna toteutettava luontopolkujen, lintutornien ja vastaavien kohteiden ylläpito vähenee, mikä voi johtaa ylläpidon tason heikkenemiseen ja yksittäisten luontopolkujen poistamiseen käytöstä.

Vesistötalkkari-hankkeesta irtautumisella ei arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia, sillä tilalle on tullut AcwaLife-hanke, jonka puitteissa toteutetaan osin vastaavia toimenpiteitä vesistöjen hoitoon ja seurantaan liittyen.

Kesäaikaisesta määräaikaisesta työvoimasta luopuminen johtaa työtehtävien kasautumiseen ja heikentää erityisesti ei-lupavelvollisten

kohteiden valvontaa, jota toteutetaan projektiluontoisesti, kuten toiminnanharjoittajien jätelain mukaisia tarkastuksia. Lisäksi tukipalvelujen, kuten arkistointiin liittyvien tehtävien, toteuttaminen viivästyy.

Toimenpiteellä voi olla vaikutuksia myös luontokoulun palvelutoimintaan, sillä tarjottavien palvelujen määrää saatetaan joutua supistamaan. Kokonaisuutena vaikutukset kohdistuvat erityisesti toiminnan joustavuuteen ja vasteaikoihin, mutta lakisääteisten tehtävien hoitaminen pyritään turvaamaan.

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollossa luovutaan Laatu-net-palvelun käytöstä. Palvelusta luopumisen myötä menetetään laadunhallinnan tuki, maksuttomat koulutukset ja ohjeistot sekä indikaattoritieto ja sitä koskeva vertailuaineisto. Lisäksi poistuu käytössä ollut laadunhallinnan sovellus, joka on tukenut muun muassa poikkeamahallintaa sekä tarjonnut valmiita lomake- ja ohjepohjia.

Laatujärjestelmän ylläpito on ympäristöterveydenhuollossa lakisääteinen tehtävä ja perustuu EU:n valvonta-asetukseen. Laatu-net-palvelusta luopumisen jälkeen laadunhallinnan vaatimusten täytyminen varmistetaan muilla käytettävissä olevilla toimintatavoilla ja välineillä. Toimenpiteellä saavutetaan kustannussäästöjä, mutta sillä on vaikutuksia laadunhallinnan tukirakenteisiin ja vertailtavan seurantatiedon saatavuuteen.

Terveystoimien ja elintarvikevalvonnan taksojen toimenpidehintoja tarkistetaan vastaamaan paremmin toteutunutta ajankäyttöä. Säännöllinen valvonta on toteutunut tavoitteiden mukaisesti tilanteessa, jossa kaikki virat ovat olleet täytettyinä. Vuonna 2025 säännölliseen valvontaan käytetty työaika oli noin 11 prosenttia suurempi kuin nykyisen taksan perusteena oleva

laskennallinen aika, minkä vuoksi taksojen tarkistaminen vastaa paremmin todellisia kustannuksia ja työn vaatimaa ajankäyttöä.

Taksan tarkistamista tukevat lisäksi henkilöstön kanssa yhdessä suunnitellut toiminnan tehostamistoimenpiteet. Näihin kuuluvat neuvontapuhelinajan lyhentäminen, yhteisen neuvontasähköpostilaatikon perustaminen sekä verkkosivujen kehittäminen siten, että usein kysytyt kysymykset ovat helpommin löydettävissä. Lisäksi valvonnassa siirytään etätarkastuksiin tupakka- ja lääkelain tarkoittamien myyntipaikkojen osalta sekä kehitetään viranomaislausuntojen antamista hyödyntämällä laajemmin tekoälyä ja keventämällä viranhaltijalausuntojen muotoilua. Kokonaisuutena toimenpiteet parantavat kustannusvastavuutta ja tukevat valvonnan tehokasta toteuttamista.

LUPA- JA VALVONTALAUTAKUNTA

Kategoriat

L = Luopuminen

T = Tuottavuuden lisääminen, uudelleen organisoituminen

K = Kassavirran kasvattaminen

Palvelualue / yksikkö / kohdennus	Toimenpide	Vaikutukset toimintaan / huomiot	Kategoria	Vaikutus €
Ympäristöterveydenhuolto	Luovutaan Laatu-net palvelusta	Palvelusta luopumisen myötä menetetään laadunhallinnan tuki, maksuttomat koulutukset ja ohjeistot sekä indikaattoritieto ja sitä koskeva vertailuaineisto. Lisäksi poistuu käytössä ollut laadunhallinnan sovellus, joka on tukenut muun muassa poikkeamahallintaa sekä tarjonnut valmiita lomake- ja ohjepohjia.	L	9 000 €
Toimintatuotot	Terveystieteiden ja elintarvikevalvonnan taksan toimenpidehintojen tarkistaminen toteutuneeseen ajankäyttöön nähden (n. +11 %)	Säännöllinen valvonta on toteutunut tavoitteiden mukaisesti tilanteessa, jossa kaikki virat ovat olleet täytettyinä. Vuonna 2025 säännölliseen valvontaan käytetty työaika oli noin 11 prosenttia suurempi kuin nykyisen taksan perusteena oleva laskennallinen aika. Taksan tarkistaminen vastaa siten paremmin todellisia kustannuksia ja työn vaatimaa ajankäyttöä.	K	45 000 €
Rakennusvalvonta	Ostopalvelujen vähentäminen	Arkistojen digitointia ei edistetä. Digitoinnin poisjättäminen ei vaikuta rakennusvalvonnan lakisäätötehtävien hoitamiseen eikä lupakäsittelyyn sujuvuuteen. Arkistoaineistot ovat käytettävissä nykyisissä toimintamalleissa, mutta asiakirjojen sähköinen saatavuus ja laajempi digitaalinen hyödyntäminen eivät tässä vaiheessa etene. Toimenpide lykkää rakennusvalvonnan arkistojen digitalisointiin liittyvää kehittämistä, mutta vaikutukset toiminnan jatkuvuuteen ja palvelujen järjestämiseen ovat rajalliset.	L	60 000 €
Ympäristönsuojelu	Ostopalvelujen vähentäminen	Luontoselvitysten vähentäminen ja irtautuminen vesistötalkkari-hankkeesta. Luontoselvitysten vähentäminen heikentää mahdollisuuksia arvioida ennakoita esimerkiksi luonnonhoitotoimenpiteiden vaikutuksia sekä vaikeuttaa suojelualueiden edistämistä ja kehittämistä. Lisäksi ostopalveluna toteutettava luontopolkujen, lintutornien ja vastaavien kohteiden ylläpito vähenee. Tämän seurauksena ylläpidon taso heikkenee ja yksittäisiä luontopolkuja saatetaan joutua poistamaan käytöstä. Vesistötalkkari-hankkeen tilalle on tullut AcwaLife -hanke.	L, T	15 000 €
	Määräaikaisesta työvoimasta luopuminen	Kesäaikaisten apukäsi puuttuminen johtaa työtehtävien kasautumiseen ja heikentää erityisesti ei-lupavollisten kohteiden valvontaa, jota toteutetaan projektiluontoisesti, kuten toiminnanharjoittajien jätelain mukaisia tarkastuksia. Lisäksi tukipalvelujen, kuten arkistointiin liittyvien tehtävien, toteuttaminen viivästyy. Toimenpide voi myös kaventaa luontokoulun tarjoamien palvelujen määrää.	L	10 000 €

KOKO TOIMIELIN YHTEENSÄ	
Henkilöstövaikutukset yhteensä	10 000 €
Toiminnan muutokset ja luopumiset	84 000 €
Tulojen lisäykset	45 000 €
Vaikutus yhteensä	139 000 €
Toimialan tavoite	1 400 000 €